

აბსტრაქტი

სიტყე იყო. პატარა ვიწრო ფანჯრებიდან თითქოს და-
რინებით აცხუნებდა მზე და კიდევ უფრო მოწყენილ შესა-
ხედაობას აძლევდა ღარიბულად მოწყობილ სასტუმრო ოთახს
და იქ მყოფ კოლეკმას, რომლებიც რაღაც მოწყენილ-და-
ღვრემილი იგერებდნენ ახუარს ბუზებს. კოლი, პატარა ტა-
ნის, ჰაღარა-შერეული და საკმაოდ მსუქანი ქალი, იჯდა
ტახტზე რგვალ მაგიდასთან და ატირებულ თვალებს ადევნი-
და ქმრის ნერვიან სიარულს წინ და უკან, მის შეუწყებულ,
ყვითელ სახეს და ბეჭებში მოხრილ, გამხდარ ფეხურას. ტა-
ნე ქმარს ყვითელ-კანტებიანი და ყვითელ-ღიღებინი და-
ლაპავებული «ტუტუტუკა» ეცვა.

— არა, როგორ შეიტყე, სიმონ, ეს ამავე, — იქნება
ტყუილი იყოს?... — სთქვა ქალმა გაღებულად.

— როგორ შეიტყე... მწ, რომ ვერაფერს გაიგებ, ქა-
ლო, — აი ვთხარა... ქმარი მიუახლოვდა მაგიდას, გაჩერდა
კოლის წინ და გულდაწყვეტილი სხით დაიწყო: — როგორ და
ღმობრაძემ მითხრა, — მან გაბ-
რაზეებით გადაიქნია თავზე ხელი
ბუზების მოსაგვრებლად, — დი-
მობრაძემ მითხრა; როგორც გა-
ვედი ღლით, აქვე შეშინდა,
იპიტომ დაებრუნდი: ჩემმა ძმამ
მითხრა, — ნაზირატელი რა-
მია, ხომ იცი, — რომ კალსტრა-
ტის არ მისციენ ატესტატ-
სო...

— თავი დაუდგა! ვითომ
რატობო?...

— ქალბატონო, ნიკომ ამი-
ფორიაქა ყველაფერი სამზა-
რეულოში, უთხარით რამე
თქვენ, თორემ მე არაფერი გა-
მივიდა, — ამ სიტყვებით შემოა-
ლა კარები და ოთახში შემო-
ვიდა მკლავებ-დაკაპიწებული,
მაღალი, მოხუცებული დედა-
კაცი, იმ ოჯახის ერთადერთი
მოსამსახურე.

კოლეკმარი უსიამოვნოდ შე-
კრთნენ დედა-კაცის ხმაზე.

— კარი, კარი, შე ოჯახ-
დასაქვეო, — ეს გამკრავი ქა-
რი მომკლავს! — კაცი საჩქაროდ
მოტრიალდა, დაფარა ბელოტზე
ხელი და გაიქცა მეორე კარე-
ბისაკენ მისახურავად; ფეხი წა-
მოსლდა მაგიდას ქვეშ გაწოლილ ხალიხს; მაგიდა ხმაურობით
წამოვიდა, ქალბატონი და მოსამსახურე ორივენი მივარ-
დნენ მაგიდაზე მდგარ სწრაფად და დაუწყო სწორება გარუსისა
და ლობიოსაგან მოქსოვილ ღამის ქვეშ რგვალ დასაფენს,
თანაც ბღვერით შეუტია მოსამსახურეს.

— რა არის, დედაკაო, რომ არ მოგვსვენენ, შენი თა-
ვი გვაქვს ესლა?...

— არა, ამ მიწურში დაცარავს აქედან!... ჩემმა თვა-
ლებმა არ დინახონ!... ჩემ სახლში რომ აღარ მისვენებს,
გინახავს! — ღრიალებდა სიმონი.

დედაკაცი ნელად მოტრიალდა, გავიდა ოთახიდან, რაც
ბალი და ღონე ჰქონდა მოახეთქ კარები, მაგრამ ისევ სწრა-
ფად გაილა, შემოქაო შოგ თავი და მკვახეთ შესახვა კოლე-
კმარს გაბოროტებით:

— დღესეე რასობი მომეცით. ჩემდები წელიწადი
თქვენ გემსახურები და ეს სამაგიერო პატრისცემა? ოთხი
წლის ჯამაგირია თქვენზე, ოთხის. ამ მიწურში ჩამბარეთ ჩე-
მი ფული და წავალ. უთქვენოდ აღარ ვემიძლია გგონია სი-
ცოცხლე? არამ არ მოგვსვენებ, დედაკაო... დაცარავს
აქედან... გამოჯავრა მან კოლეკმარი, თავის ქვეით, — და-
ვიკარგები, ამა თქვენ ჩავაკვებო... საღლი თითონ გამო-
იჩანეთ... ესლავე მივდივარ, ფული დამიშაღლით!... — კარები
ისევ მიხუტა.

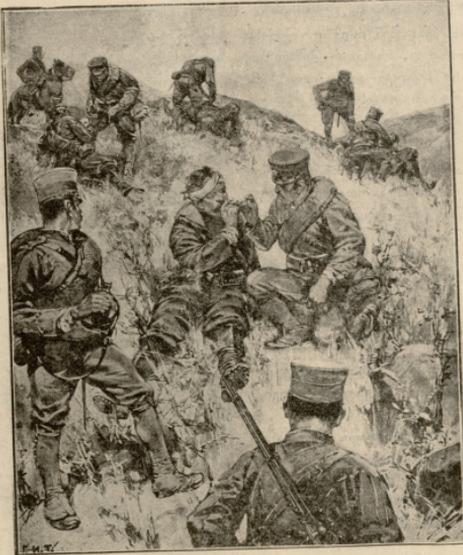
— ღმერთო ჩემო, ღმერთო ჩემო, როგორი თავხედი
დედაკაოა!... წავალ ესლავე და
სულ ყირამალით გადაუშვებ
კიბიდან. — სიმონმა დაავლო
ქუსლ ხელი და გასწია.

— კარგ ერთი, რა არის, მა-
წინე რომ ვაცხარლები, — გა-
დაელომა წინ კოლი. — საცაა
მოვლენ ბავშვები და მართალ
ამბავს შევტყობთ. მე დარწმუ-
ნებული ვარ, თინა მშვენიერ
ატესტატს მოიტანს...

— ღმერთო!... — შეხვედრია
მოთმინებიდან გამოსულმა ქმარ-
მა, წაივლო ორივე ხელი თავ-
ზე და მოტრიალდა, — ღმერთო,
რათ გაინენ ეს ქალები... ქუუა
სად გაქ, აღმინაო?... ერის
შენ გეკითხები... — ის ისევ მო-
ტრიალდა კოლისაკენ, — რათ
მინდა მე თინას კარგი ატესტა-
ტი?.. რომელი სული იგი იქ-
ნება, რომელი ინჯერნიო?...
მე კალსტრატის ატესტატზე
ჩვივი, მე იმის ატესტატი მინ-
და...

— ესლა მართლა ნამეტანს
ნუ კი გადაირვეი. თინა ჩვენი
შვილი არ არის თუ!..

— ამას უფურე... აღარ
შემიძლია მეტი!.. ცოლქ იმ
ჯგოჯებთმა სამსახურმა გამომილია სიცოცხლე: გამობრე-
და, სისხლი გამიშრა, სიარული მიჭირს, დაჯდომა აღარ შე-
მიძლია კაცსაკენ, დამბარია, ორმოცდა ათი წლის კაცი სა-
მოცდა ათისს დამმსჯავსა. შინ მოვლად თქვენგან აღარ
მაქვს მოსვენება... ქალი, დაბერდი და როგორ ვერ მიხე-
დი?... რა საჭიროა ესლა ჩვენი ნუკისთვის ატესტატი? ვერ

მტრები ბრძოლის შემდეგ. ახმონი და რუსი დაჭრილი ჯარს-
კაცები ერთმანეთს უფლან.

14 წლის რუსი მკობრი სერგეი, თავის ნებით წასული შორეულ-აღმოსავლეთში.

ანი და წინსაფრთიანი, წვრილი ქალი; საქაროდ მოიხადა ყავის ფერი ჩაღის ქული, დაავლო სკამზე, მივარდა, გადაკოცნა ჯერ დედა, მერმე მამა და ამოიღო დაეკიცილი ქალაღლი წინსაფრის უბიდან.

— აბა უყურე, დედილო, აბა მამილო... გამდელო?... გამდელსაც დუფახებ ამ წამში... — ქალი საქაროდ მოტრიაღლიდა, მივარდა კარი თავისთავად გაიღო და შიგ თითონ გამდელი შემოვიდა გაღიმებული სხებით, თითქოს არაფერი მომხდარაო. თინა სწრაფად გადაღებია იმისაც, — ჩემო გამდელო, ჩემო ბებრუტანა, აი შეხედე, რა მიღო შენმა თინამ!.. სახელწოდებულ მიიღებენ კურსებზე, ვისწავლი, ექში ვიქნები, ჩემთან გაცხოვრებ... დეფარსოთ შენ სოფელში საავადმყოფო, რამდენ სარგებლობას მოვიტანთ... რამდენს მოვარჩენთ, გავაბედნიერებთ...

— შენი ჭირიმე, ჩემო ცუტურმეღავე, შენი კაი ქმარი მარენოს ღმერთმა, შენი შვილებიც გამაზრდის... — ბებური მოხეცია აღტაცებულ ქალს, მაგრამ თინა გამოუსხლტა ხელიდან და მივარდა მამას აღვლევებულ.

— არა, მამილოჯან, შენ წარმოიდგინე, რა უსამართლობაა.. 21 წელმდის არ ღებულობენ საექიმო კურსებზე, მაგრამ მე ჯერ საბუნების-მეტყველოზე შევად... კალისტრატე ღელესაში ავირობს, თორემ პეტერბურგში ერთად ვიცხოვრებდით... ვი, რა ამბავია?... — ქალი შესდგა და დაუწყო დღე-მამას ცეკვა განცვიფრებით.

— კალისტრატეს ატესტატს არ მისცემნო...
— როგორ... ვინ სთქვა?... ავტრ კალისტრატე...

ოთახში ღინჯად შემოვიდა მიალი, მხარბეკიანი და კარგა მოზრდილ-ულუგაშენიანი, წვერა-მოპარსული გინაზიელი.

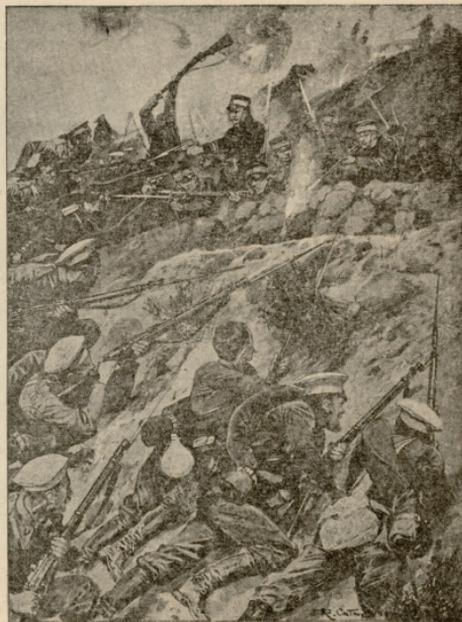
წაჭყა ჩინოვნიკ კაცს? ვერ არის უატესტატოდ ნაირ-ნაირად გამოწყოილი. რა უყოთ, ცოტა ხნეირი თუა იმისი ქმარი, ნუცას კიდევ დააბერებს, თორემ ნახებ აი! — სამავიეროდ ვერ არის თვარში თუმნიან ლოცებში გამოქიშული... რით უნდა იმის ქმარს მისი ატესტატი?... არა შენ, შენ რომ არ გაქვს? ძალიან საჭირო კია შენთვის სწორედ... როგორ შეიძლება, თეკულ კიროსანდის ასულს, ფოსტა-ტელეგრაფის დიდი ჩინოვნიკის მეუღლეს და ატესტატი არ გაქვს?... ჩემ ცოლს ატესტატი რომ არ ააქვს, აჲ.. ხა, ხა, ხა!

— ხო და რა არის ესლა, რით იქნებოდა ურიოვ? — დაიწყო ცოტა არ იყოს შემკრთაღმა თეკუმ, მაგრამ ქმრის სიკოლით გაბრაზებული ის გამოვარდა შუა ოთახში, შემოიყარა დონჯი და განჩხლებით განაგრძო: — დიად, რომ მკონოდა, ასე ვეღარ დამიჯაბნილი: მომკალი შენ, დამარჩეე! შენ ხელში სიკოცხე არ მინახავს, გამამწარე... მამადლი ყველაფერს... აბა მეკლნოდა რამე... ნუცა?... ნუცა მოეწონა და წაიყვანა შეზღებულმა კაცმა. მეჩე შენ რაო, რა ოკროსი გიდა დავდა ნუცას კარგმა ქმარა... ესლა მეორე გყავს გასათხოვარი: ვნახავ, იმას ვიღას მიათხოვებ!.. ნუცამ მაინც ოთხი კლასი გაათავა, თავის ნებით მაინც გათხოვდა. მე ვინ მკითხა რამე, მეკლნოდა რამე, ასე დავლახავებულცი არ ვიქნებოდი... იცინის კიდევ...

— დაიწყო, დაიწყო, მოსხნა ტომარას თავი, — სთქვა სიმონმა, რაღაც უხერხულობა იგრძნო, მაგრამ ისევ თამამად განაგრძო, — მაინც გეტყვი, რომ თქვენ, ქალები, შორს ხართ ჩვენთან, თქვენი კუუა და ჩვენი კუუა სხვა და სხვა; ჩვენი ნაჩაღნიცი ამ აზრისა... აი თუ გინდა ჩვენ უპრავლენიაში ქალები ნახე ერთი...

— გავივინია, გავივინია ათასჯერ, „მორთულ-მობრან-კულები დიარებინან, არშეიკებენ, საქმროებს ეძებენო“. ვინც იმით ირთავს, ისინი, თუ იცი, არ ეძებენ საცოლოებს, — მამო როგორ, რა ნაირად ირთავენ?..

— მამილო, დედილო... მამილოცეთ, მამილოცეთ... გამდელო სად არის?... სულ ხუთ-ხუთი... ოკროს მედლი, ნაჩაღნიკამ მამილოცა თავის ხელით... აი ნახეთ! კალისტრატე არ მოსულია... ლენა, ლენა რა იქნა?... — შემოიჭრა ოთახში სრულიად გაწითლებული, მიაჩრული, ახალგაჯდა, თეთრ-მელტრინი-

მეთის და ამაზნელთა მარხნავე რაზმების ბრძოლა.

იქ მყოფნი ყველანი დაიძვრნენ თავიანთ ადგილიდან. ყველას თვალები მიანჭრდნენ გინაზიელს რაღაც მუდართით და იპედით.

ტოკიო. — იაპონელი კადეტები სადგურზე მიიდან ბრიტანის ფეხზე მიმაგალ ჯარის გასადიდებლად.

— ატესტატი... ატესტატი ხომ მოგცეს? — შიანშუა თინამ და გაუწოდა ხელები ძმას.

— არა, არ მოუციათ, — მიუგო დას აუჩქარებლად გიმნაზიკელმა და მოიწმინდა გაოფლიანებული სახე თეთრის ცხვირსახოცითა.

— აჰ, აჰ! — აღმოხდა ყველას გულდაწყვეტილი ხმა. დედა იქვე დავაზე სკამზე უღიროდა. გაფთხებული მამა კი გაჩერებულიყო ერთი დღისას.

თინამ უცებ გადახედა მშობლებს და მივირდა დედას.

— არ შეიძლება, დედილო, არ დაიჯერო, — მიიღო: სონამ მითხრა, სონას ძმამ უთხრა...

— მივიღე მამ, რას მიკითხები?.. გეხუმრეთ, — სთქვა გიმნაზიკელმა და ამოიღო მუნდირის ჯიბიდან დაეცეცილი ქაღალდი.

— შეგარტყვინა ღმერთმა ამისთანა ხუმრობისათვის, ამოტეო კაცს მტერი ჰქუა არ გაქვს... მამილა სამსახურში არ წასულა, დედილო მთელი დღე ტირის... — დაიღრიალა ტირილით სრულიად თმა-გარეკილმა, ყვისფერ-კაბინაში თორმეტი წლის ბავშვმა, რომელიც საიდანღაც გაჩნდა ამ დროს.

— ლენა, დიკარგე აქედან, შე ქალბიძე! — შუტია იმას მამამ და განაბრებულმა შიანშუა გიმნაზიკელს, — მომილოცავს, შეილო, მომილოცავს, ღმერთმა შენი უნივერსიტეტის დიპლომიც მაჩვენოს...

— შენ გენაცვალოს დედა შენი, შეილო, როგორც შენ შე მანუგე შე და გამახარო... — ეყვირა და ჰკოცნიდა დედას.

— კარგი ერთი, თავი დამანებეთ, ოპს საათზე თერძი ტანისმოსოს მომიტანს, — სთქვა გიმნაზიკელმა და დაუმატა: — ამა სადღო ჩქარა, პური შიანან...

— სადილი... ამ საათში, ამ საათში, შეილო, — აჩქარდა თეკლე, — გამდელი, ამა გაიქეცი, ხილი რაზე იყიდ... სიმონ, ფული მომიტეო...

— დივიდი უთხარი, დედა, არ დაგაიწყდეს, — მიმართა დედას გიმნაზიკელმა, გაისინა ღიღები და გავიდა მეორე ოთახში.

— საღმრთო სახული — სამი, რუსული — სამი, მთემბიტკა — სამი, ალგერბა — სამი, ისტორია სამი... — ეთხლებოდა მამა გაბრწყინებული სახით ატესტატს, ცხვირზე სათვალე-ჩამოკმული.

გამდელმა ააღვა წინიანი თევზები, შემოიტანა ფლავი, დაღვა სახილე ყვეფით ბალი და ჩაშოჯდა თითონაც მაგდაზე. სადილს ყველანი მადიანად და მზიარულად შეეჭკუოდნენ. სუფრის თავში, როგორც მიზეზი მზიარულებისა, იჯდა კალიტრატე თეთრ ტილოს ხალათში გამოწყობილი. აქეთ-იქით ეჯდა დედა-მამა, შემდეგ თინა, ბავშვები და გამდელი. წელანდელ უსიამოვნების აჩრდილიც არ ეტყობოდა დედა-მამის სახეს და ყველაფერში ერთმანეთს ეთანხმებოდნენ.

— აბა, ეტლა რომელ ნაწილზე აპირბო წასვლას? — მიმართა შეილს სიმონმა, — კარგი კი იქნებოდა, ინიერის ნაწილზე რომ წახვიდოდე. მაგალითად ჩვენი ინიერია, რას აკეთებს?... არაფერს, და ოთხსი თუმანი ჯამაგირი კი აქვს! ამას გარდა ორი ამდენი გამოსარჩენი... მუფურად სცხვირობს, დიდებულად: საკუთარი კალისის აქვს...

— ინიერია აბა ხელობაა, მაგრამ დიდი კონკურსია მიღებზე. ვეკილობაც კი ბელობაა. ბაბარუქოვის სახლები არ ვინახავს? მილიონი ღირსო, ამბობენ. ვეკილია... სწორე გითხრა, შე ჯერ თითონ არ ვიცო, რომელ ნაწილს ავირჩევ: ჩავალ ადესაში და ენახავ; ჩემი აზნაგები უმეტესა იურიდიულ ფაკულტეტზე აპირბოს, — მიუგო მამას კალისტრატემ.

— შე გადაწყვეტილი მაქვს, ექიმი უნდა ვიყო! — სთქვა თინამ მზიარულად და ესროლა პურის ფინჯა ბატარა რვა წლის ძმას, რომელიც სუფრის ბოლოში იჯდა და ნახად სკადელ ლავის ჩანგლით. ბავშვს გრძელი, ხუჭუქა თმა მხრე-ბამისი გადაშლიდა და კიდევ უფრო ნახ-შესახედობას აძლევდა, ისედაც ნახ, ლამაზ სახეს. ის უფრო სადღესაწაულოდ მორთულ ბატარა ქალს მიმგვაგვებოდა. სულ სხვა ტიპს წარმოადგენდა იმის ვეფში მჯღამი თორმეტი წლის თმა-გარეკილი, მზისგან აღანძული ლენა სახის ენერგიულ გამოეტყველებით და სერიოზული, შავი, დიდრონი თვალე-

ბით. ღრეა სქამდა აქარებით და თანაც გულმოდგინეთ უდგება ყურს უფროსების ლაპარაკს.

— რაო, ექიმი ვიქნებიო?— მიუბრუნდა თინას მამა, — რა ნაირად იქნები ექიმი?— დაეკითხა ქალს გაღიმებული.

— რა ნაირი ხარ, მამილო, როგორ რა ნაირად? სიექიმო კურსებზედ მივიღივარ.

— როგორ... ჩემი შვიდი თუმანი თვეში ოჯახსაც და არჩენს, კალისტრატესაც გაუგზავნი, შერც ავითავადება...

— მე სტიპენდიის დამპირდა ნაჩაღნიცა,— მიუვლო ქალმა, თანაც მღელვარება დაეტყო, თუშეა ცისფერი თვალები ისევ უცნობდნენ, მაგრამ, სიმბიარულის შუქი აღარ გამოკრთოდა.

ქალმა საქაროდ გადაიგდო უკან დიდი ნაწნავი ქერა თმა და ვადისეა ზილუებიან, სწორე, თეთრ შუბლზე ხელი, თითქოს უნდოდა, განედევნა უსიამოვნო ფიქრები.

— ამასაც დაპირდა შენი ნაჩაღნიცა სტიპენდიის?— მიუთითა მამამ კალისტრატეს და ვახიარბა. სიმბიარულზე წასქდა სიკლი კალისტრატესაც და დედასაც. თვესე იცინოდა და მთელი მისი მსუქანი მხარ-მკერდი იმსკროდა; პირთან მიტანლი ფლავი დაუკვინდა. კოვზი უთრთოდა ხელში. კალისტრატე კი ხარხარებად ბოხის ხმით, დროით-დრო გაწვევოდა სკამზე, ასწევდა ფეხებს ზევით, როგორ-ღაც უტყაურად დაიკმხუყებდა ცხვირს და დაარტყამდა ორივე ხელს სუფარზე.

— არა, რა ხუშმახარა, რა ხუშმარა!.. ამის ნაჩაღნიცა რათ დაპირდებოდა კალისტრატეს... — ამბობდა თვესე.

გაჩუმებული ბავშვები და გამდელი განცვიფრებით შესტკეპროდნენ უფროსებს. ისინი ვერ მიმხედარიყვნენ, რამე გამოიწვივა სიცილი.

გაფიქრებული, პირ-მოკუმული თინა შესტკეპროდა მამას გაჩუმებული, თითქო რაღაცის ვაგებას სცილოდნო; ბოლოს გულ-დათუთულდა, წელის ხმით, თითქოს ჩურჩულით წაილულდული:

— მე არ მესმის, რას იცინით?..

მამა იმ წამსე ჩაჩუმდა; ინსტიტუტურად მიხედა, რამე შურეარცხო შვილი, თუშეა ვარკვევით, თითონაც არ ესმოდა რით, და მტკიცედ, დნჯად უპასუხა:

— რას, შვილო, და ით, მე შენ გეტყვი: რასაც შენ ფიქრობ კურსებზე წასვლის შესახებ, შეუღლებულია.

— კი, მაგრამ აქამდის არ იყავი წინააღმდეგი... მე ამით ვსულდგმობოდი... — ჩაილაპარაკა გაუბედავად ქალმა და კოვზით პირში ჩასადები ფლავი უკანე დაღვა თვესეზე.

— აქამდის... აქამდის არ ვაქციელი შენ ლაპარაკს უურადლებას; ბავშვი ბევრ რამეს იტყვის. მაგრამ რა უყოთ... მაგრამ, ჰო, იმას ვამბობდი: ქალბის კურსებზე წასვლის, სწორე ვთხზრა, არაფერი მწამს; ჩენი ნაჩაღნიცა ამ აზრისაა. ქალის საქმე ვათხოვება,— შვილები ეყოლება, და მისი კურსებში ქმარ-შვილია. ჩემი აზრით, რაც უნდა ისწავლო, ბოლოს ხომ მაინც უნდა გათხოვდ და ამ სიზოტრეც რიციანი ქალის

წასვლა დიდი უგუწროობაა!.. არა, თვესე! — დაეკითხა ის ცოლს.

— აჰ, რას ხუშმარობ, როგორი შეიძლება გასათხოვარი ქალი და ამ სიზოტრეზე უღელ-მამოდ ცხოვრება. რას იტყვის ქვეყანა? კიდევ ის კურსისტკებია, თუ რაღაცა: — ღმერთი აღარ სწამთ თურმე, აღარაიცი აღარ გრობობთ, დღე-მამის შინ აღარ აქციე, ჯერის წერს არაფერად ავღებენ თურმე.

ნათი ნაკამძე.

(დასასრული იქნება)

ქოლკების გაქმედავი. ინებუთ, ბატონო, მშვენიერი ქოლკა! სახლ მოდის ხელის მოსაკიდებელი ტრაი ატეს. გაბეღვლი. ჩქარა, ჩქარა მომეცი! არ მტყდა...

სოფლის ქაღა. ასე რა მომწერებან ეს ქაღაებს კოაქებია, ნეტა რა უნდა ჩემან? მოდა ერთი თანს ვუხამ და შვეარსტენკრ ამით კვაფარების თვალწინ. ამ ჩემ ფოცხით მოგხსნი შლიაპებს და უაღბ თმას...

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაძანი